

Skjemainformasjon

Skjema	Søknadsskjema for arkiv og museum 2013
Referanse	527365
Innsendt	12.10.2012 13:32:35

Opplysninger om søker

Søker	
Navn på organisasjonen	Museum Nord
Institusjonens leder	Geir Are Johansen
Postadresse	Museum Nord, Administrasjonen, Postboks 104,
Postnummer / Poststed	8459 Melbu
Tlf. til organisasjon	76154000
Prosjektets kontaktperson	Lars T. Engedalen
Tlf. til kontaktperson	76069796
E-post til kontaktperson	lars.engedalen@museumnord.no
Nettside	http://www.museumnord.no
Org. Nr	985888299

Opplysninger om prosjektet

Prosjekt	
Søknaden gjelder	Privatarkiv 2013
Tittel på prosjektet	Arkivet etter væreierfirmaet L. Bergs Sønner

Sammendrag av prosjektet

Museum Nord-Lofotmuseet har overtatt det unike væreierarkivet etter L. Bergs Sønner, og vil i samarbeid med Arkiv i Nordland arbeide med bevaring og tilgjengeliggjøring av dette arkivet. Prosjektet vil gå over 12 måneder fra 01.01.2013 til 31.12.2013.

Prosjektbeskrivelse

Bakgrunn

Museum Nord er et konsolidert museum med 13 avdelinger og har følgende nedfelt i Museumsplan 2005-2010: «Det er en felles forutsetning å gjøre rede for nordre Nordlands 10 000-årige historie, slik den kan spores i kulturlandskapet og alle typer natur- og kulturhistoriske kilder. Mangfoldet av tema og kildemateriale tilsier planmessig samarbeid med andre faginstitutioner i regionen, nasjonalt og internasjonalt». Dette innebærer også innsamling, bevaring og tilgjengeliggjøring av privatarkiv av lokal, regional og nasjonal betydning som kilder og samfunnsdokumentasjon.

Museum Nord deltok i perioden 2007-2009 i prosjektet Privatarkiv i musea initiert av ABM-utvikling og Riksarkivaren. Prosjektgruppen i Nordland besto av 4 konsoliderte museer under ledelse av Arkiv i Nordland. Målsettingen med prosjektet Privatarkiv i musea innebar at museene i sine forvaltningsplaner formulerer retningslinjer for oppbevaring, ordning, katalogisering og tilgjengeliggjøring av sine arkiver som samsvarer med arkivfaglig metode og praksis.

Prosjektet

Museum Nords avdeling Lofotmuseet har overtatt et svært verdifullt bedriftsarkiv etter en av væreierne i Svolvær. John Berg har donert alt arkivmaterialet etter firmaet L. Bergs Sønner til Lofotmuseet. Materialet har et spenn i tid fra 1830-tallet fram til 1980. Væreierarkivet som før overleveringen i juni 2012 lå spredt i flere bygninger hos tidligere eier er i varierende stand, og bør sikres så snart som mulig før det går tapt. Nåværende omfang anslås til over 100 hyllemeter uordnet arkiv.

Arkivet framstår som nokså sammenhengende for perioden fra 1831 av, året da firmaet ble grunnlagt på Svinøya i Svolvær. Svolvær var da og har seinere også vært et hovedsete for lofotfisket – kontinuiteten i kildematerialet fra den tid gjør det spesielt verdifullt når det gjelder forskning på endringer og variasjoner i lofotfisket over tid. Dette gjelder fangst, tilstrømning av fiskere, innkvartering av fiskere og igangsetting av diverse økonomiske tiltak fra væreierens side når det gjelder industriutvikling knyttet til fiskeriene. Endringer i væreierens rolle i takt med utviklingen av Svolvær som tettsted og etter hvert bysamfunn, avspeiles også i materialet.

Arkivet dekker fem generasjoner av eiere fra 1831 til idag. De eldste protokollene er ført av gründeren Gunnar Berg (væreier 1831-1861) som også var oppsynsmann for lofotfisket i sin tid. Ved siden av

Oppsynsprotokollene finnes også manntallslistor over den fiskende allmue fra 1843, Gunnar Bergs skattebøker fra 1831 av og handelsbøker for allmuen for hele perioden 1832-94. Kildematerialet øker utover 1800-tallet, spesielt i sønnen Lars Thodal Walnum Bergs tid (væreier 1861-1903). Arkivet inneholder kildemateriale som manntallslistor, lokale handelsbøker og regnskapsprotokoller, vinterbøker, fiskebøker, restansebøker og fjernhandelsbøker. Lars T.W. Berg var også en nitid dagbokskriver, og en unik side ved arkivet fra hans tid er de bevarte dagbøkene fra hele perioden 1849-1903. Dagbøkene avspeiler i betydelig grad lofotfiskets gang, år for år i hele perioden.

Arkivet har vært benyttet av noen historikere. Axel Coldevin synes å ha vært den første (Næringsliv og priser i Nordland 1700-1880, 1938), Olav Alsvik (Svolværs historie, 1965), Trygve Solhaug (De norske fiskeriers historie 1815-1880, 1976), Jan Veia (Rorbudrift og rorbuforhold 1880-1940, 1980) og sist Per Rogne (Rorbussystemet i Lofoten, 2004). Rogne har gitt en vurdering av 1800-tallsdelen av arkivet som han karakteriserer som "omfattende", men "uordnet og usystematisert" (s.16-17). Han viser også til at både Alsvik og Solhaug bare benyttet det delvis og lite systematisk, noe som trolig skyldtes den manglende ordningen.

Det er altså på høy tid at dette unike arkivet nå blir systematisert og ordnet på en faglig forsvarlig måte, slik at det kan stilles til rådighet for forskning på fiskeri- og kysthistorie i tida framover og potensialet i det kan utnyttes for alvor. Det vil være en meget viktig kilde til studier av lofotfiskets historie i perioden etter 1831, både når det gjelder endringene i fisket over tid, væreiersystemets utvikling, økonomi og sosiale forhold blant fiskerne, og studium av konsekvenser av de nye rammebetingelser i handel og fiskeri som utvikler seg på slutten av 1800-tallet og 1900-tallet.

Væreierfirmaet L. Bergs Sønner drev i tillegg til handel med råfisk, lever, rogn og tørrfisk annen drift knyttet til fiskeriet. Under befaringen, som ble foretatt før mottakelsen av arkivet, viste det seg at arkivmaterialet var knyttet til mer enn en arkivskaper; her fant vi også dokumenter tilhørende bedrifter underlagt hovedbedriften som A/S Nordlands Saltlager, A/S Kranlossing, Kulltomten AS og Svolvær Canning AS.

Metode

Arkivmaterialet oppbevares nå i egnede ordningslokaler i tilknytning til Lofotmuseet i Storvågan ved Kabelvåg. Grovsorteringen av arkivet krever god plass og luftemuligheter da en del av materialet er svært skittent og støvete. Lokalitetene driftes av det 2-årige utviklingsprosjektet Lofotfiskets kulturarvsenter, som eies av Storvågan AS. Storvågan AS går på denne måten inn som samarbeidspart i arkivprosjektet da de stiller lokaler til disposisjon.

Etter grovsortering, ordning og listeføring påbegynner selve arbeidet med arkivordningen. Dette er en tidkrevende prosess og i framdriftsplanen er arbeidet beregnet til ett årsverk. Ordningen gjøres etter arkivfaglig standard i samarbeid med Arkiv i Nordland. Arkivene katalogiseres i arkivdatabasen ASTA, og de ulike arkivskaperne vil bli tilgjengelige og søkbare på tvers av arkiv- og museumsinstitusjoner. Publikum vil også finne informasjon om væreierarkivet med sine underarkiv ved hjelp av den nasjonale søketjenesten Arkivportalen.no.

Museum Nords samarbeid med Arkiv i Nordland er en videreføring av prosjektsamarbeidet knyttet til Lofotens Kulturhistorie – Prosjektet Gjenklang, der to av avdelingene i Museum Nord deltok. Arkiv i Nordland er en viktig samarbeidspart i ordning og tilgjengeliggjøring av Berg-arkivet, der de bidrar med arkivfaglig kompetanse og tilfredsstillende magasiner for oppbevaring av de ferdig ordnede arkivene.

Prosjektet Arkivet etter væreierfirmaet L. Berg Sønner styrker Museum Nords museumsfaglige kompetanse ved ordning av privatarkiv, som samsvarer med arkivfaglig metode og praksis.

Framdriftsplan

Framdriftsplan for hele prosjektperioden

Startdato	01.01.2013
Sluttdato	31.12.2013

Aktivitetplaner

Tittel	Fra dato	Til dato
Ordning og arkivering	01.01.2013	31.12.2013

Andre opplysninger / kommentarer om framdrift- / aktivitetsplan.

Samarbeidspartnere

Har du en samarbeidspartner?	Ja
Samarbeidspartner 1	
Navn	Arkiv i Nordland
Formell avtale?	Ja
Postadresse	Postboks 1490
Postnr / Poststed	8049 Bodø
Kontaktperson	Ketil Jensen
Tlf. til kontaktperson	75517577
E-post til kontaktperson	ketil.jensen@nfk.no
Rolle	Prosjektdeltaker

Samarbeidspartner 2

Navn	Storvågan AS
Formell avtale?	Ja
Postadresse	Storvåganveien 25
Postnr / Poststed	8310 Kabelvåg
Kontaktperson	Audun Aanes
Tlf. til kontaktperson	95764401
E-post til kontaktperson	storgvan@online.no
Rolle	Prosjektmedarbeider

Prosjektbudsjett

Prosjekt
Ettårig eller flerårig prosjekt? Ettårig

BUDSJETT FOR FØRSTE ÅR

Utgifter

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	Lønn prosjektmedarbeidere / arkivar	kr 672 000,00
Varer/utstyr	Lagrings- og oppbevaringsmateriell	kr 10 000,00
Tjenester kjøpt av andre	Leie lokaler	kr 30 000,00
Andre utgifter (spesifiser)	Datautstyr, programvare o.a.	kr 20 000,00
Totale utgifter		kr 732 000,00

Inntekter

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet?	Sum
<u>Søknadssum Norsk kulturråd</u>		<u>kr 350 000,00</u>
Arkiv i Nordland	Ja	kr 30 000,00
Egeninnsats Museum Nord	Ja	kr 332 000,00
Egeninnsats Storvågan AS	Ja	kr 20 000,00
Totale inntekter		kr 732 000,00

Vedlegg

- Bergarkivet.jpg